



TAMPEREEN KAUPUNKIMAISIA OMAKOTIALUEITA

Tampereen kaupunki
Maankäytön suunnittelu
15.6.2015
ID no 1 190 834

Tampereen kaupunki
Maankäytön suunnittelu

Tekijät:
Aapo Huotarinen
Hanna Ohtola
Ilkka Kotilainen

ID no 1 190 834

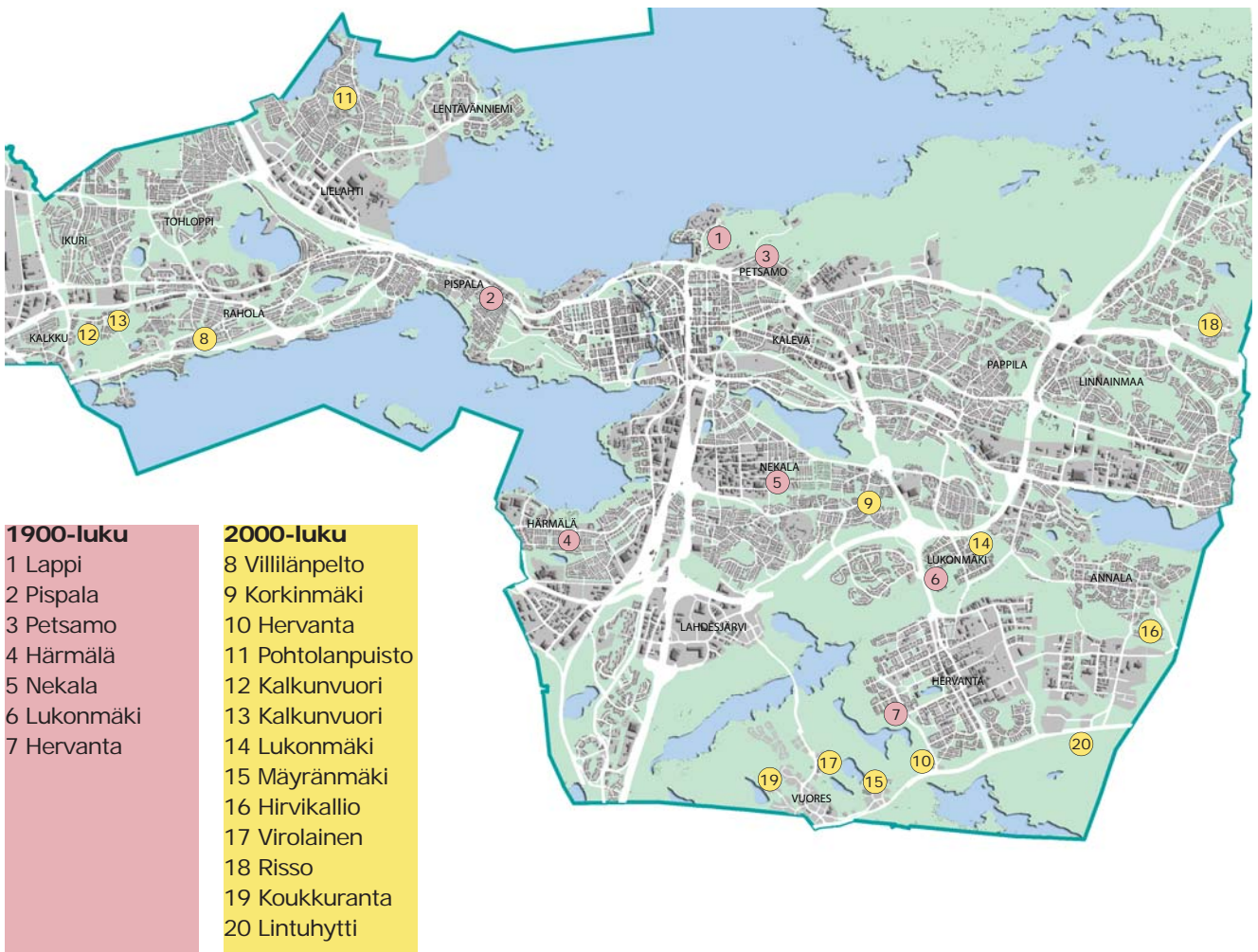
ALKUSANAT

Rakentamiseen soveltuvan maan vähäisyys sekä ekologiset ja yhdyskuntataloudelliset syyt pakottavat etsimään omakotirakentamiseen maata säästäviä vanhoja tai uusia ratkaisuja.

Tähän esitteeseen on koottu tamperelaisia kaupunkimaisia omakotialueita eri aikakausilta. Kohteiden valintakriteerinä on ollut alueiden tiivis rakentaminen pienehköillä kaupunkimaisilla tonteilla.

Esitteen tarkoitus on toimia vinkkinä ja inspiraation lähteenä omakotirakentajille, rakennussuunnittelijoille sekä kaavoittajille. Kaupunkimainen omakotiasutus voidaan toteuttaa lukuisilla eri tavoilla. Parhaiten tämä selviää tutustumalla alueisiin paikan päällä.

Esitteen kohteet on numeroitu ja esitetty alla olevalla paikannuskartalla. Kohdekortilla on kunkin alueen tarkempi katuosoite, tilastotiedot, keskeiset ominaisuudet lyhyesti kuvattuna sekä aluetta havainnollistavaa kartta- ja valokuva-aineistoa.



1 LAPPI Käpytie

1900-luku

Ensimmäinen kaava:	1914
Voim. oleva kaava:	1947
Rakentamivuosi:	1920 - 1930
Tontin omistus:	Kaupunki
Tontin pinta-ala:	230 - 580 m ²
Rakennusoikeus:	84 - 150 k-m ²
Tonttitehokkuus:	e = 0,21 - 0,59
Kerrosluvu:	Räystäskorko 5 m



Lappi oli ensimmäisiä omakotialueita, joita kaavoitettiin keskustan liepeille. Lappi toteutti silloista puutarhakaupungin ihannetta, joka oli vastaus voimakkaan teollistumisen myötä lisääntyneelle kaupungin asukasmäärälle ja työväen huonoille asuinoloille. Lapin alueen asutus-suunnitelmasta vuodelta 1914 voidaan todeta, että Lapin kaavoitus perustuu osin perinteiseen ruutukaavaan, mutta sitä on tulkittu soveltaen. Asuinrakennukset rajaavat katutilaa tiiviisti ja yksityiset piha tilat jäävät rakennusten taakse. Rakennusten arkkitehtuurissa on myöhäisen jugendkauden ja klassismin piirteitä. Metsän läheisyys tuo vihreyttä alueelle, jonka tontit ovat hyvin pieniä.



2 PISPALA Rinnekatu

1900-luku

Ensimmäinen kaava: 1945
Voim. oleva kaava: 1976
Rakentamisvuosi: 1900-1940
Tontin omistus: Yksityinen

Tontin pinta-ala: 240 - 740 m²
Rakennusoikeus: 121 - 371 k-m²
Tonttitehokkuus: $e = 0,5$
Kerros-luku: II tai II²



Pispalan asutus kehittyi alkujaan harjun päällä kulkeneen Turun maantien varteen. 1800-luvun puolivälin jälkeen työläisväestö hakeutui alueelle edullisen maan ja vapaamman rakentamistavan perässä. Maata sai vuokrattua tai ostettua juuri niin pienen palasen kuin mihin varallisuus riitti. Tästä johtuen alueen kadut jäivät kapeiksi kujiksi ja asutus muodostui erittäin tiiviiksi. Pispala on omaleimainen esimerkki kaupunkimaisesta pientaloasumisesta ja käsittää omakotirakentamisen koko kirjon 1800-luvun lopulta nykypäivään. Pispalassa on monenlaisia esimerkkejä pientalon ja sen pihatilojen sovitamisesta jyrkkään rinnemaastoon.

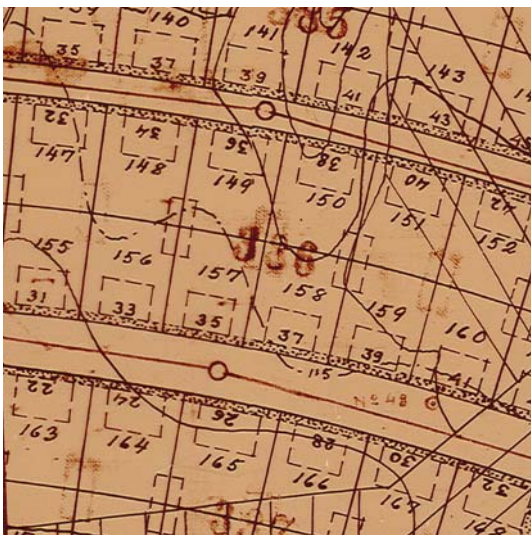


3 PETSAMO Mutkakatu

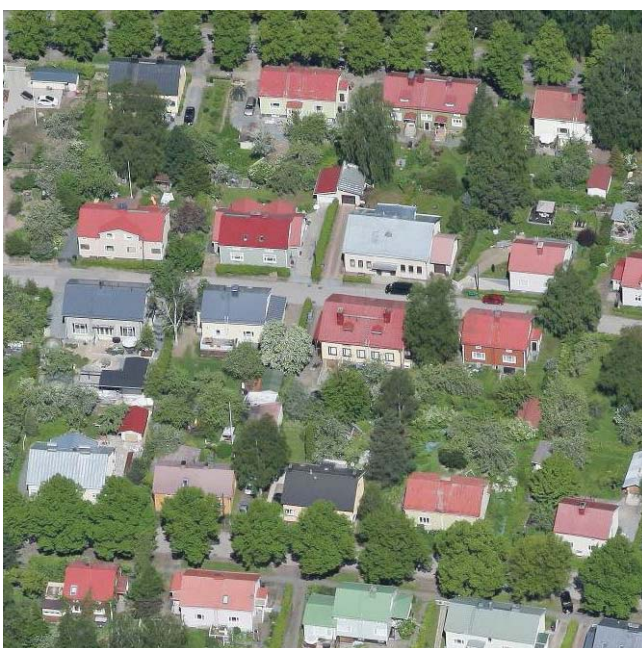
1900-luku

Ensimmäinen kaava: 1921
Voim. oleva kaava: 1936
Rakentamisvuosi: 1930-luku
Tontin omistus: Kaupunki

Tontin pinta-ala: 640 - 834 m²
Rakennusoikeus: 180+28 -
240+28 k-m²
Tonttitehokkuus: e = 0,32- 0,38
Kerrosluku: 1 1/2



Petsamon kaavoitus käynnistyi 1920-luvun alussa klassismin suunnitteluvirtausten aikaan. Suunnitelmat kuitenkin muuntuivat jo 1920-luvun puolivälissä suoraviivaisimmiksi ja tiivimmiksi. Perä-Petsamon asemakaavassa vuodelta 1936 on jo nähtävissä funktionalismin vaikutus suorakulmaisine kortteleineen ja selkeine viuhkamaisine katuverkkoineen. Asuntopulan vaikutuksesta rakennustiheyttä lisättiin alkuperäiseen suunnitelmaan nähden ja tonttikokoa pienennettiin, mutta tontit pysyivät edelleen avarina puutarhatontteina. Petsamon tunnusomaisena merkinä voidaan pitää asuinrakennusten rytmittämiä kaarevia pitkiä katunäkymiä.



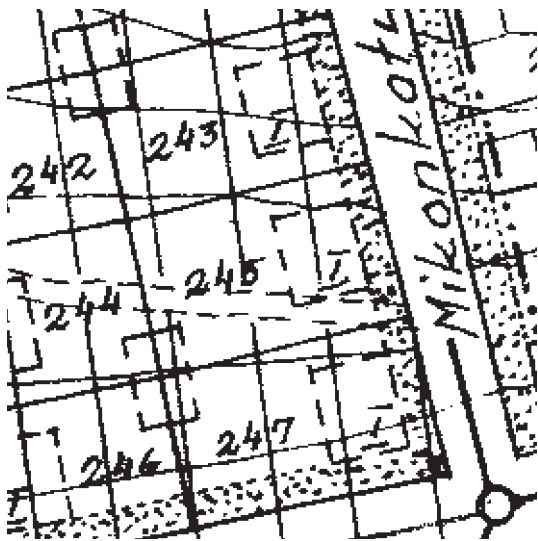
4 HÄRMÄLÄ

Mikonkatu

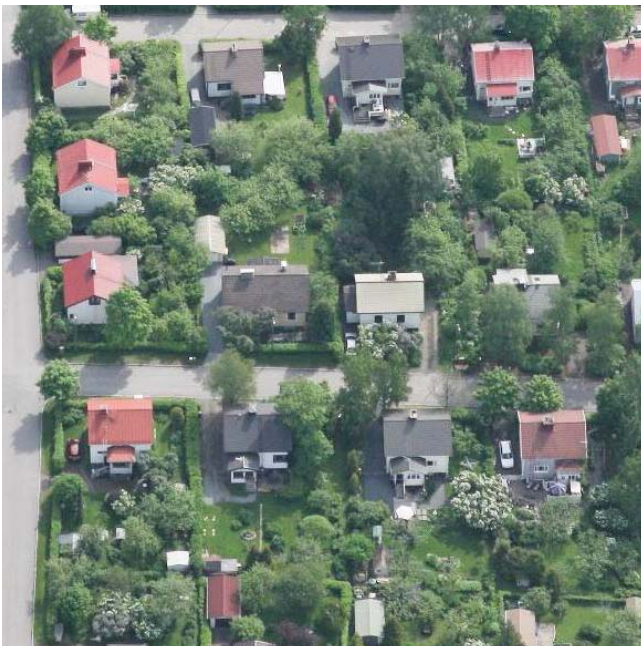
1900-luku

Ensimmäinen kaava: 1935
Voim. oleva kaava: 1935 / 2005
Rakentamivuosi: 1934 - 46
Tontin omistus: Kaupunki

Tontin pinta-ala: 440 - 770 m²
Rakennusoikeus: 121-371 k-m²
Tonttitehokkuus: $e = 0,16 - 0,36$
Kerros-luku: 1



Härmälä on yksi Tampereen voimakkaan teollistumisen kauden aikana kaavoitetuista esikaupunkialueista. Alunperin maa-alueet kuuluivat Pirkkalaan jotka sittemmin liitettiin osaksi Tamperetta. Härmälä on tyypillinen esimerkki 1920-luvun omakotialuesuunnittelusta. Kaupunkeja suunniteltiin kokonaistaideteoksina tavoitteena klassistinen selkeys ja harmonia. Asuntoalueilla tuli yleisesti käyttöön suur- ja umpikorttelit, jolloin korttelien sisäosiin jäivät piha-alueet muodostuivat yhtenäisiksi ja suojaisiksi. Yhden tontin ei tarvitse tällöin olla pinta-alaltaan kovinkaan suuri ja korttelin sisäosa muodostuu kuitenkin vehreäksi ja avaraksi.

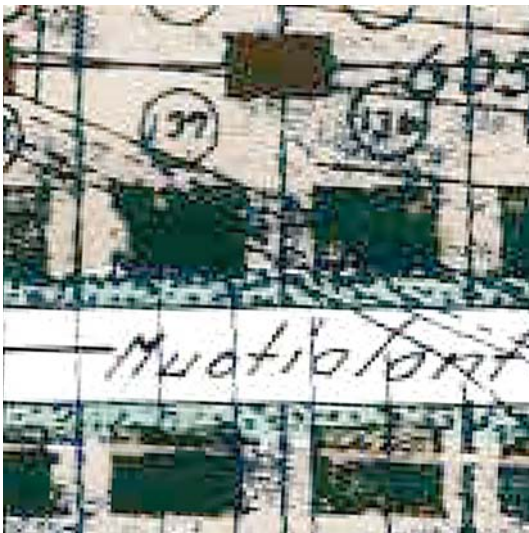


5 NEKALA Muotialantie

1900-luku

Ensimmäinen kaava: 1939
Voim. oleva kaava: 1987
Rakentamisvuosi: 1944 - 47
Tontin omistus: Kaupunki

Tontin pinta-ala: 680 - 800 m²
Rakennusoikeus: 115 - 160 k-m²
Tonttitehokkuus: e = 0,16 - 0,27
Kerrosluku: 1 1/2



Etelä-Nekala oli ensimmäinen jälleenrakennuskauden alue Tampereella. Alueen rakentaminen sidottiin tietyissä kortteleissa ensimmäisen kerran asemakaavalla tyyppiirustuksiin. Alueelle tehtiin ensimmäiset levelementtirakenteiset puutalot Tampereella. Tontit ovat kooltaan hieman pienempiä kuin rintamamiestontit yleensä. Asiaan on saattanut vaikuttaa keskutan läheisyys, kun väljempiä tontteja kaavoitettiin etäämmäksi keskustasta.



6 LUKONMÄKI

Ikämiestenkatu

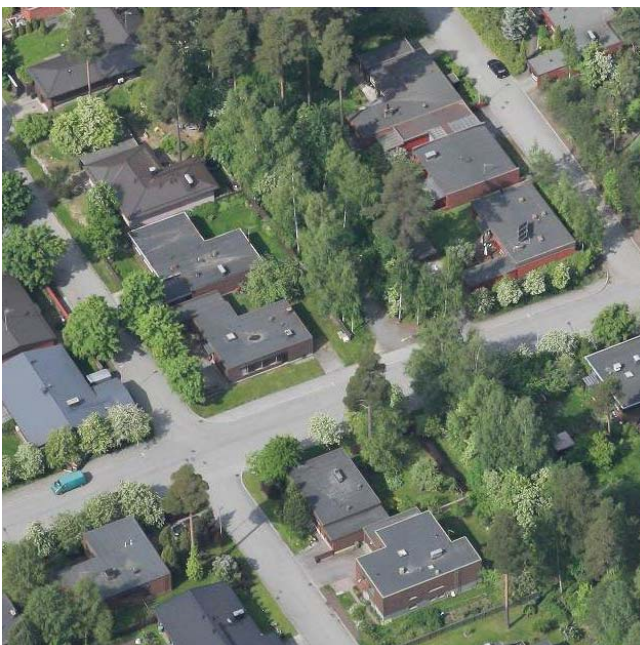
1900-luku

Kaava vahvistettu:	1973
Rakentamisvuosi:	1974 - 85
Tontin omistus:	Yksityinen/ Kaupunki
Tonttien lukumäärä:	85
Tontin pinta-ala:	425 - 575 m ²
Rakennusoikeus:	250 k-m ²
Tonttitehokkuus:	e = 0,43 - 0,59
Kerrosluku:	II



1970-luvulla suunnittelua hallitsivat määrälliset tavoitteet. Uudet asunnot sijaitsivat kompaktikaupunki-ihannetta toteuttavissa lähiöissä, joissa asemakaava noudatti ruutukaavan säännöllistä geometriaa.

Ikämiestenkadun alue on edustava esimerkki 1970-luvun omakotialuesuunnittelusta. Ruutukaava ei juuri huomioi maastonmuotoja, vain korkeimmat mäet on jätetty rakentamisen ulkopuolelle. Tonteilla rakennusten sijoittelua ei ole ohjattu. Rakennusten rakentamistapa, -materiaali (tiili) ja tiukka ruutukaava luovat alueesta yhtenäisen kokonaisuuden.

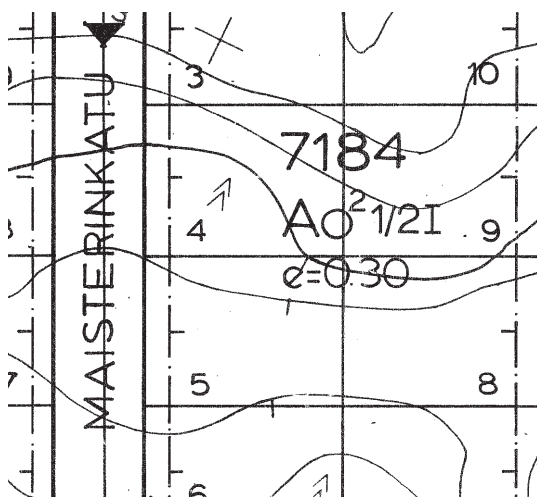


7 HERVANTA

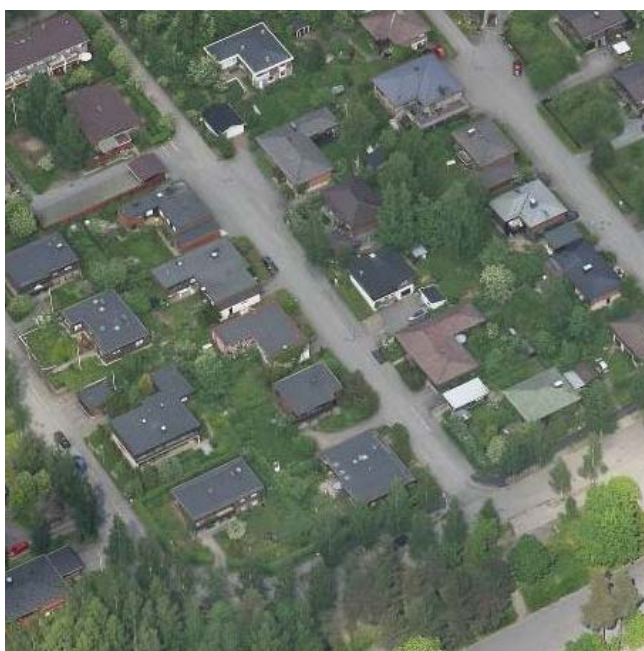
Maisterinkatu

1900-luku

Kaava vahvistettu:	1976
Rakentamisvuosi:	1978 - 80
Tontin omistus:	Yksityinen/ Kaupunki
Tonttien lukumäärä:	31
Tontin pinta-ala:	510 - 800 m ²
Rakennusoikeus:	153 - 240 k-m ²
Tonttitehokkuus:	e = 0,3
Kerrosluku:	½ I



Hervantaa kaavoitettiin tehokkaan asuntotuotannon hengessä 1970-luvulla. Hervanta mielletään kerrostalolähiönä, mutta reunoilla on myös matalampaa asutusta. Suolijärvenkadun päässä on noin kolmenkymmenen omakotitalon ryhmä ilmansuunnallisesti edullisessa etelärinteessä. Kuten Lukonmäessä, alueen yhtenäisyys perustuu ajalle tyypilliseen rakentamistapaan, -materiaaliin ja ruutukaavaan.



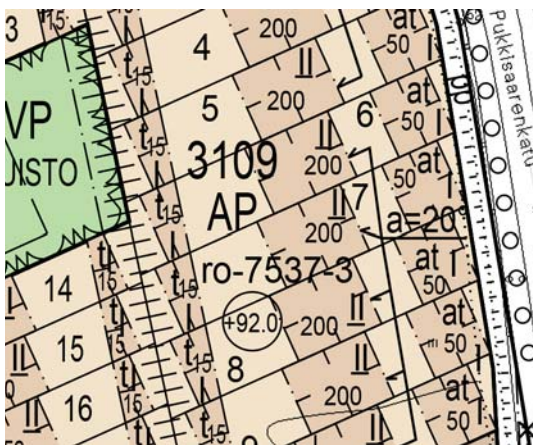
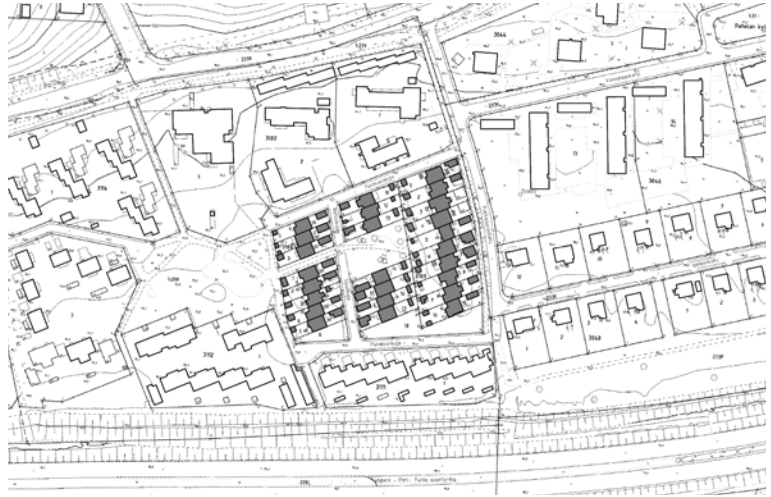
8 VILLILÄNPELTO

Pukkisaarenkatu

2000-luku

Kaava vahvistettu: 2000
Rakentamivuosi: 2002 - 2009
Tontin omistus: Kaupunki
Tonttien lukumäärä: 26

Tontin pinta-ala: 297 - 437 m²
Rakennusoikeus: 150+53 -
200+65 k-m²
Tonttitehokkuus: e = 0,61 - 0,68
Kerrosluku: II



Villilänpelto on Tampereen ensimmäinen ja tois-
taiseksi ainoa esimerkki townhouse-tyyppisestä
kaupunkimaisesta pientaloalueesta. Kaupun-
kipientalo on viereiseen asuntoon kytketty ja
se sijaitsee omalla tontillaan. Tontin perällä on
pieni talousrakennus. Rakennukset ovat kaikki
yksilöllisiä.



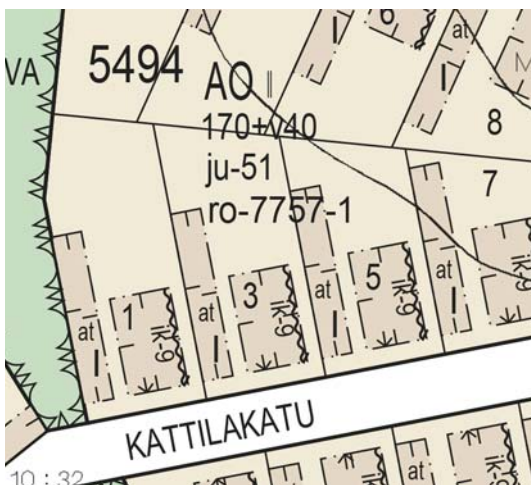
9 KORKINMÄKI

Kattilakatu

2000-luku

Kaava vahvistettu: 2002
Rakentamivuosi: 2004 - 2013
Tontin omistus: Yksityinen
Tonttien lukumäärä: 44

Tontin pinta-ala: 400 - 700 m²
Rakennusoikeus: 170+v40 k-m²
Tonttitehokkuus: $e = 0,3 - 0,53$
Kerros-luku: II



Korkinmäen pientaloalueella talousrakennuksen rakennusala sijoittuu kiinni tontin rajaan ja toimii rajaavana elementtinä kapeilla tonteilla. Asuinrakennukset rajaavat katutilaa. Pihan perälle jää tilaa puutarhalle.

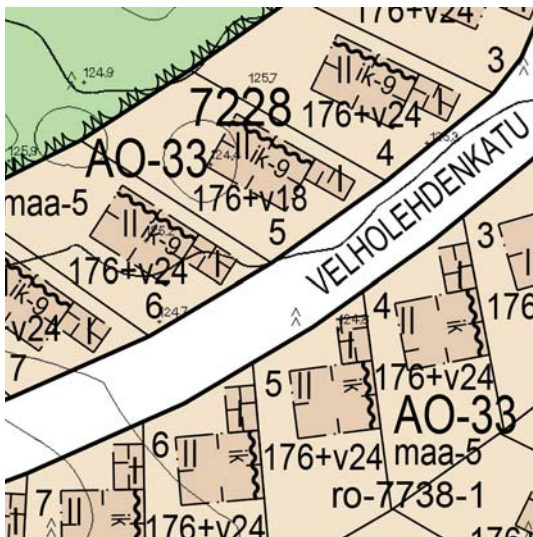


10 HERVANTA Velholehdenkatu

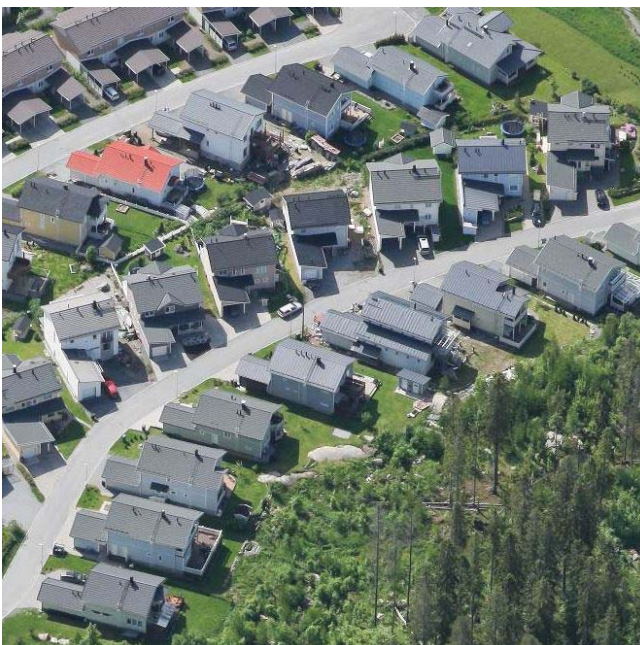
2000-luku

Kaava vahvistettu: 2003
Rakentamivuosi: 2005 - 2011
Tontin omistus: Kaupunki
Tonttien lukumäärä: 26

Tontin pinta-ala: 420 - 500 m²
Rakennusoikeus: 176 + v24 k-m²
Tonttitehokkuus: e = 0,4 - 0,48
Kerros-luku: II



Velholehdenkadun alueella tonttien rajat ja rakennukset ovat diagonaalissa suhteessa kaartuvaan katuun, mikä luo katutilasta mielenkiintoisen. Talusrakennukset ja autokatokset sijoittuvat asuinrakennuksen eteen, mikä on asukkaan kannalta käytännöllistä. Näin on myös tontit saatu muotoiltua kapeiksi ja tontin perällä on tilaa puutarhalle. Osa tonteista rajautuu lähivirkistysalueeseen, mikä luo vehreyttä alueelle.



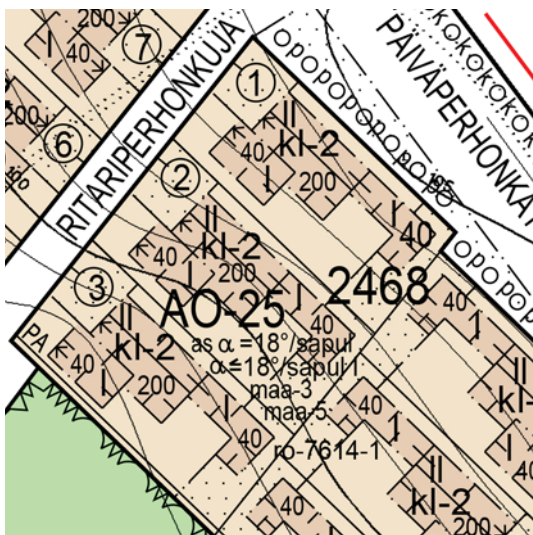
11 POHTOLANPUISTO

Päiväperhonkatu

2000-luku

Kaava vahvistettu: 2003
Rakentamivuosi: 2006 - 2011
Tontin omistus: Kaupunki
Tonttien lukumäärä: 21

Tontin pinta-ala: 627 - 645 m²
Rakennusoikeus: 280 k-m²
Tonttitehokkuus: $e = 0,43 - 0,45$
Kerros-luku: II



Pohtolanpuiston tontit on sovitettu jyrkähkään lounaisrinteeseen pienin pengerryksin ja muurein. Kaavassa osoitettua rakennusoikeutta ei ole eritelty erikseen asumiselle ja talousrakennuksille vaan yksikerroksisille ja kaksikerroksisille rakennusosille. Rakentamistapaohjeessa on esitetty ratkaisutapoja asumisen suunnitteluun.



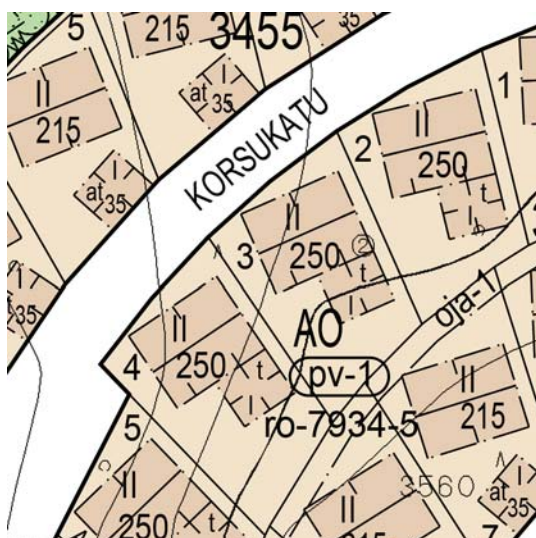
12 KALKUNVUORI

Korsukatu

2000-luku

Kaava vahvistettu: 2004
Rakentamivuosi: 2005 - 2010
Tontin omistus: Kaupunki
Tonttien lukumäärä: 16

Tontin pinta-ala: 488 - 580 m²
Rakennusoikeus: 215+35 k-m²
Tonttitehokkuus: $e = 0,43 - 0,51$
Kerros-luku: II



Korsukatu nousee loivasti kaartaan kohti lounasta. Pääosa rakennuksista on sijoitettu tonteille siten, että autotalli on kadun varressa ja asuinrakennus tontin perällä. Autotallien ovet eivät avaudu tulosuuntaan tai kaudulle.



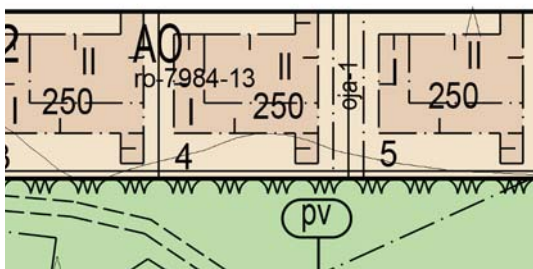
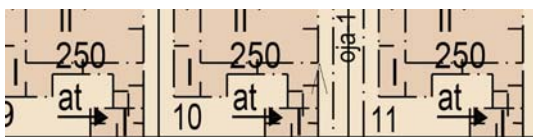
13 KALKUNVUORI

Leirikatu

2000-luku

Kaava vahvistettu: 2005
Rakentamivuosi: 2007 - 2011
Tontin omistus: Kaupunki
Tonttien lukumäärä: 30

Tontin pinta-ala: 506 - 550 m²
Rakennusoikeus: 250 k-m²
Tonttitehokkuus: $e = 0,45 - 0,49$
Kerros-luku: II



Leirikadun ja Suojakadun tontit noudattavat tiukkaa ruutukaavaa. Länsipuolella sijaitseva Telttakatu poikkeaa ruutukaavasta aukiomaisella luonteellaan. Tonttien kadun puoleinen raja on leveämpi kuin tontin syvyys. Rakennukset on sijoitettu tontin pohjoislaitaan jättäen etelälaidalle tilaa puutarhalle.



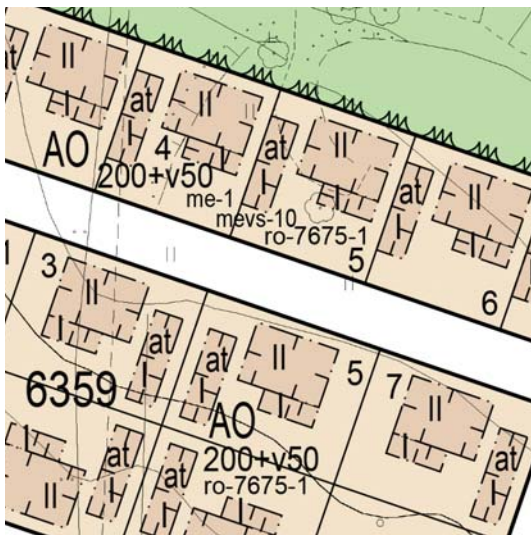
14 LUKONMÄKI

Muulankatu

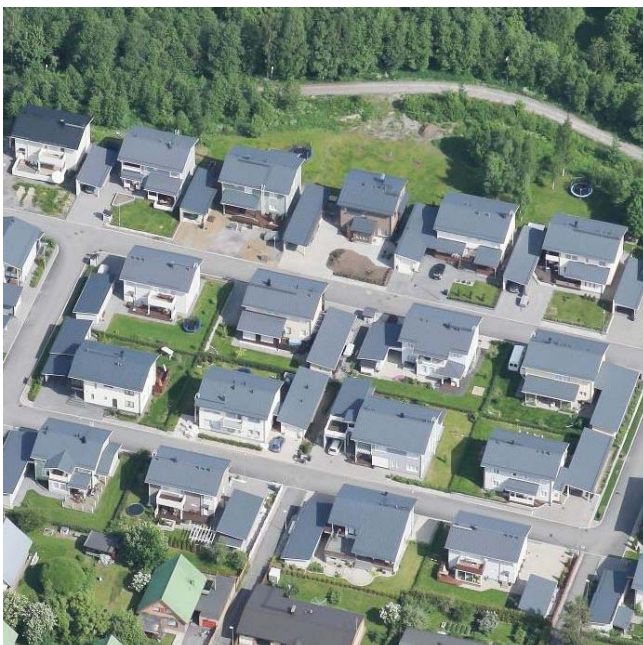
2000-luku

Kaava vahvistettu: 2005
Rakentamivuosi: 2007 - 2012
Tontin omistus: Kaupunki
Tonttien lukumäärä: 33

Tontin pinta-ala: 440 - 630 m²
Rakennusoikeus: 200 + v50 k-m²
Tonttitehokkuus: $e = 0,40 - 0,57$
Kerrosluku: II



Lukonmäen uudet omakotikorttelit jatkavat luontevasti 1970-luvun kortteleiden rakennetta. Talotyyppi on päivittynyt nykyaikaiseen 2-kerroksiseen, poiketen 70-luvun matalaprofiilisista taloista. Pohjoiset korttelit kääntävät selkensä liikennemelulle ja pihat sijoittuvat asuinrakennusten ja kadun väliin. Osa talousrakennuksista on rakennettu kiinni tontin rajaan.

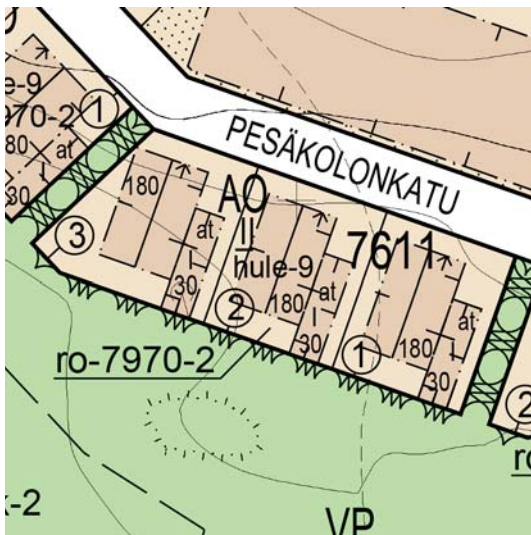


15 MÄYRÄNMÄKI

Pesäkolonkatu

2000-luku

Kaava vahvistettu:	2007
Rakentamivuosi:	2010 - 2012
Tontin omistus:	Kaupunki
Tonttien lukumäärä:	30
Tontin pinta-ala:	396 - 863 m ²
Rakennusoikeus:	180+30 - 250+40 k-m ²
Tonttitehokkuus:	e = 0,28 - 0,53
Kerrosluku:	II



Vuoreksen Mäyränmäen omakotikortteleiden siipimäinen rakenne hakee muotonsa maaston topografiasta. Tonttien koossa ja rakennusoikeudessa on vaihtelua. Loivasti kaartuvat kadut luovat miellyttäviä näkymiä katutilaan.



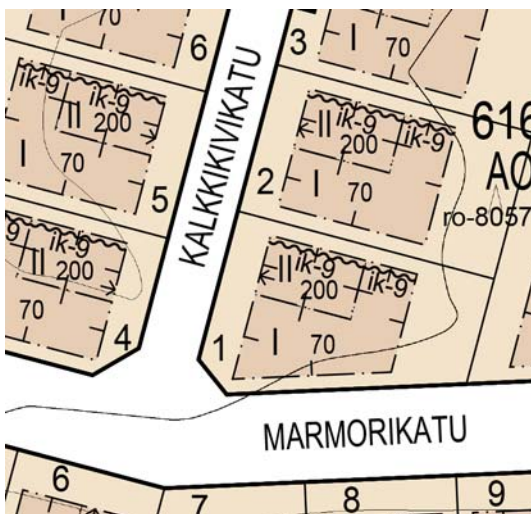
16 HIRVIKALLIO

Marmorikatu

2000-luku

Kaava vahvistettu: 2008
Rakentamivuosi: 2009 - 2014
Tontin omistus: Kaupunki
Tonttien lukumäärä: 90

Tontin pinta-ala: 604 - 774 m²
Rakennusoikeus: 200 + 70 k-m²
Tonttitehokkuus: $e = 0,35 - 0,45$
Kerros-luku: 11



Hirvikallion kaupunkikuvallisena ideana on kaksikerroksisten omakotitalojen muodostama selkeä rytmi. Yhtenäisyyttä alueelle tuo asuinrakennusten suuntaaminen pääty katua kohti ja loiva, toistuva kattokulma. Näkymiä elävoittävät suorien katujen hienovaraiset taitteet, jotka ohjaavat katsetta. Yksikerroksiset rakennusosat ovat vapaasti sijoiteltavissa tonteille ja rakennusten materiaalit ja värit ovat vaihtelevia luoden asukkaille mahdollisuuksia toteuttaa itseään. Asuinrakennuksen ja kadun väliin jää tila istutettavalle etupuutarhalle.



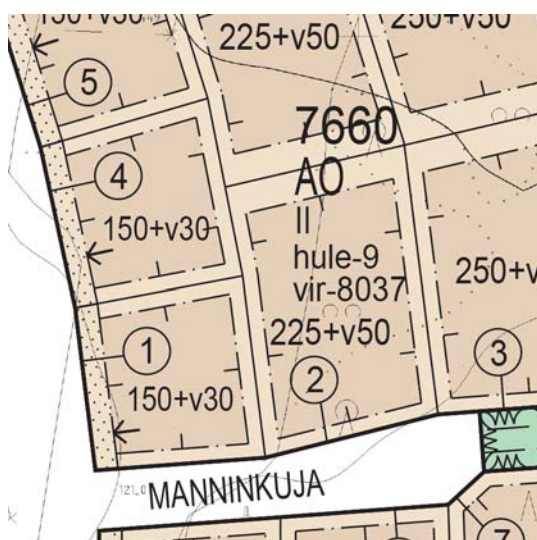
17 VIROLAINEN

Frans Emilin katu

2000-luku

Kaava vahvistettu: 2009
Rakentamisvuosi: 2012
Tontin omistus: Kaupunki
Tonttien lukumäärä: 26

Tontin pinta-ala: 507 - 935 m²
Rakennusoikeus: 150+30 -
250+50 k-m²
Tonttitehokkuus: e = 0,33 - 0,43
Kerrosluku: II



Vuoreksen Virolainen on vuoden 2012 Tampereen asuntomessualue. Frans Emilin kadun varren tontit ovat pienempiä kuin lyhyiden tonttikatujen varteen sijoittuvat tontit. Alue rajautuu itäpuolelta puistoon. Frans Emilin kadun varren ilme on muodostunut yhtenäiseksi tiiviin rakentamisen ansiosta, vaikka muu asuntomessurakentaminen onkin vaihteleva leikkaus aikakauden rakentamistavasta.

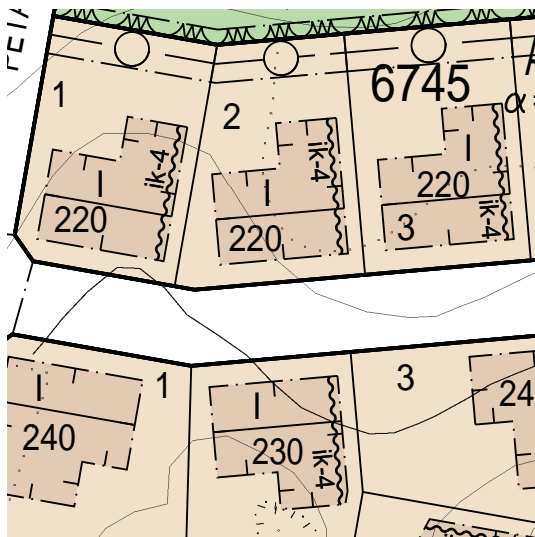


18 RISSO

2000-luku

Kaava vahvistettu: 2010
Rakentamisvuosi: 2012 - 2015
Tontin omistus: Kaupunki
Tonttien lukumäärä: 125

Tontin pinta-ala: 660 - 1040 m²
Rakennusoikeus: 220 - 240 k-m²
Tonttitehokkuus: $e = 0,26 - 0,33$
Kerros-luku: I - r75% II



Risson katulinjat hakevat suuntansa maastonmuodoista. Rakennukset rajaavat katutilaa. Tontit ovat suhteellisen kapeita, joskin tonttikokoa kasvattaa niiden pitkä muoto. Alueella on mahdollistettu yksikerroksisen omakotitalon rakentaminen. Rinneteilla on ohjattu rinneratkaisujen rakentamiseen.



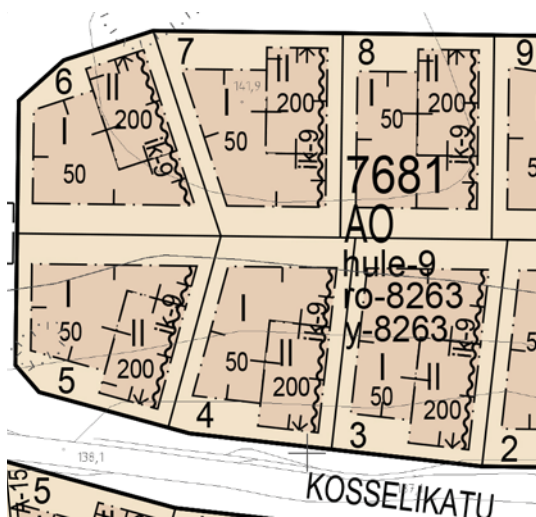
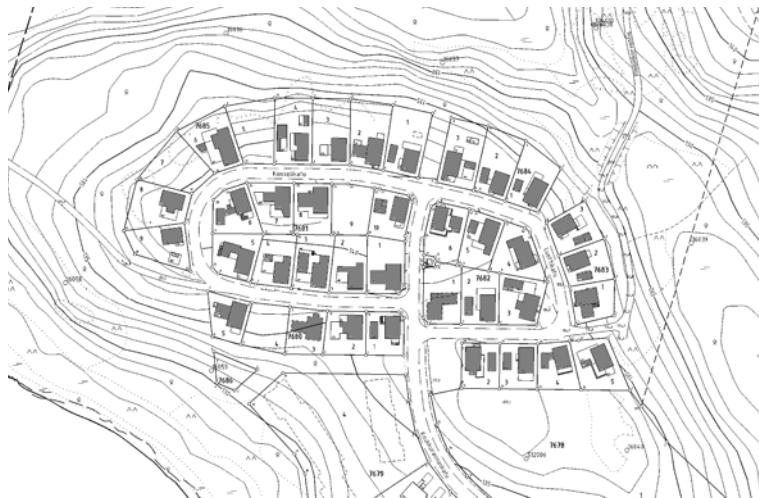
19 KOUKKURANTA

Koukkurannankatu

2000-luku

Kaava vahvistettu: 2011
Rakentamisvuosi: 2014 -
Tontin omistus: Kaupunki
Tonttien lukumäärä: 40

Tontin pinta-ala: 443 - 706 m²
Rakennusoikeus: 200+50 k-m²
Tonttitehokkuus: $e = 0,35 - 0,56$
Kerros-luku: II



Vuoreksen Koukkurannan omakotitontit sijoituvat kumpareelle Koukkujärven koillispuolelle. Alueen muoto mukaillee maastonmuotoja ja kadut muodostavat läpikuljettavat lenkit. Maaston asettamat haasteet ovat johtaneet pienipiirteisen kylämäisen miljööän muodostumiseen.



20 LINTUHYTTI

Lintuhytinkatu

2000-luku

Kaava vahvistettu: 2013
Rakentamisvuosi: aloitetaan 2015
Tontin omistus: Kaupunki
Tonttien lukumäärä: 92

Tontin pinta-ala: 550 - 878 m²
Rakennusoikeus: 200+v40 k-m²
Tonttitehokkuus: e = 0,27 - 0,43
Kerrosluke: II

Ruskon eteläpuolelle sijoittuvan Lintuhytin omakotitontit jakautuvat kahteen hieman erityyppiseen alueeseen. Lintuhytinkadun varteen sijoittuva alue mukailee maaston muotoja vaihtelevin korttelimuodoin. Katuverkko muodostaa pieniä lenkkejä. Pääosa taloista sijoittuu tonteille pääty kohti katu.

Mettonkatu tekee suuren lenkin suoalueen pohjoispuolelle sijoittuvalla kallioisella alueella. Rakennukset rajaavat katutilaa tiiviisti jättäen toisen puolen tontista vapaaksi piha-alueeksi.

Molemmilla alueilla asuinrakennuksen sijainti on määritelty tarkasti ja talousrakennukset on mahdollista sijoittaa vapaasti tontille. Tavoitteena on luoda selkeä runko alueen kaupunkikuvalle ja silti jättää asukkaille mahdollisuuksia toteuttaa omia tarpeitaan tontilla tiettyjen raamien puitteissa.

